

3 Poemas de Armando Rojas

3 Ποιήματα του Αρμάντο Ρόχας

Traducción: Stelios Karayanis

Μετάφραση :Στέλιος Καραγιάννης

Armando Rojas Guardia (Caracas, 1949)

Armando Rojas Guardia (1950-2020)

Fue una de las voces más respetadas de las letras venezolanas en la segunda mitad del siglo XX. Hijo del también poeta Pablo Rojas Guardia –que tuvo una enorme influencia en su formación intelectual—pasó parte de su infancia y juventud en el extranjero – Checoslovaquia, Nicaragua, Haití, Colombia y Suiza—debido al trabajo de su padre en varias embajadas. En Nicaragua trabó amistad personal con [Ernesto Cardenal](#). Graduado en la Universidad Central de Venezuela, con estudios en la Universidad Nacional de Colombia, ensayista, crítico, docente de literatura, mitología y filosofía de la religión, fue un referente de distintas generaciones. Sus cursos le hicieron célebre en Caracas. Desempeñó un papel importante en la conformación del llamado taller Calicanto, impulsado por la escritora Antonia Palacios, y tuvo una participación activa en la formación del Grupo Tráfico, colectivo renovador de la poesía venezolana creado en 1981. Rojas Guardia, que transcurrió la mayor parte de su vida entre las ciudades de Caracas y Mérida, fue ganador, en dos oportunidades (1986 y 1996), del Premio Nacional de Poesía y del Premio de Ensayo de la Bienal Mariano Picón Salas (1997). En 2015 ingresó como miembro de número en la Academia Venezolana de la Lengua.

Ο ποιητής και ακαδημαϊκός Αρμάντο Ρόχας γεννήθηκε στο Καράκας της Βενεζουέλας το 1950 και πέθανε το 2020. Είναι ένας από τους σημαντικότερους και βραβευμένους ποιητές της γενιάς το 70 με διεθνή αναγνώριση.

Los ojos de la monja me sonrían
 al servir, discretísima, mi cena
 como si ejercitara con los dedos
 -con el alma entre los dedos, mejor dicho-
 algún arte sagrado. En este instante,
 para ella soy un extrañío solamente
 y por eso su lenta cortesía:
 a sus ojos soy alguien, alguien sólo,
 una santa demanda colocada, como un don,
 en las afueras de su Yo. Para acogerla,
 para recibir ese regalo inmerecido,
 hay que salir al extramuro, autoexilándose
 en la intemperie ética, que inclina
 a recoger las migas de mi plato,
 las sobras del simple transeúnte
 un comensal anónimo, el Otro vivo
 con quien se comparte el pan inexorable;
 el hecho de habitar sobre la tierra.

Τα μάτια της καλόγριας μου χαμογελούν
 στα σερβίρισμα, στο διακριτικό δείπνο μου
 σαν να ασκούσα με τα δάχτυλα
 -με τη ψυχή ανάμεσα στα δάχτυλα, για να το πω καλύτερα-
 κάποια ιερή τέχνη. Εκείνη τη στιγμή,
 ήμουν ένας ξένος μόνο
 και γι αυτό η ιερατική της ευγένεια:
 στα μάτια της είμαι κάποιος, κάποιος μόνο,
 μια αγία προσταγή δοσμένη, σαν ένα δώρο,
 στα περίχωρα του Εγώ της. Για να τη δεχτώ,
 για να δεχτώ αυτό το δώρο που δεν το αξίζω,
 θα πρέπει να βγω εκτός των τειχών, να αυτοεξοριστώ
 μέσα στην επικράτεια της ηθικής, που γέρνει
 να συμμαζέψει τα ψίχουλα απ' το πιάτο μου,
 τις σκιές του απλού διαβάτη
 ενός ανώνυμου ομοτράπεζου, με τον Άλλο που ζει
 με το οποίο θα μοιραστεί το αμείλικτο ψωμί;
 το γεγονός του να κατοικείς πάνω στη γη.

... sal corriendo a las plazas y calles
de la ciudad y traéte a los pobres, a
los lisiados, a los ciegos y a los cojos”

Lucas 14,21

¿Y si fuera verdad que la poesía
debe partir su pan especialmente
con el último invitado inoportuno,
bostezador profesional, mártir del sueño,
el que arrastra los pies, el eructante,
el que tira la lata en la avenida,
el que acaba tal vez de masturbarse,
el gordo, el ruin, el feo, el tartamudo,
aquel Pérez escueto sin un nombre
o ese simple Juan sin apellido
que llora estornudando en el zaguán
su carta en la hoja de cuaderno,
su solicitud de empleo, su estampilla,
su foto de domingo junto al árbol
donde un adolescente con acné
dibujó un corazón a navajazos?
¿y si ese corazón fuera la síntesis
de lo que quiero decir con estos versos
escritos por cualquiera, un poeta sólo
silbando su poema, como todos?

... αλάτι που θα τρέξει
μες στις πλατείες και τους δρόμους
της πόλης και θα δοθείς τους φτωχούς,
στους σακάτες, στους τυφλούς
και τους χωλούς”

Λουκάς, 14,21

Κι αν ήταν αλήθεια ότι η ποίηση
πρέπει να μοιράσει το ψωμί της
με τον τελευταίο τυχαίο προσκαλεσμένο,
με τον επαγγελματία τεμπέλη, μάρτυρα του ονείρου,
μ’ αυτόν που σέρνει τα πόδια του, μ’ αυτόν που ρεύεται,
μ’ αυτόν που χύνει το γάλα στη λεωφόρο,
μ’ αυτό που ίσως σταματά να αντανάζεται,
με τον χοντρό, τον ερειπωμένο, τον άσχημο, τον τραυλό,
με κείνο το Πέρεθ το λιγνό, τον δίχως όνομα
η με τον απλό Χουάν τον δίχως επώνυμο
που κλαίει και φτερνίζεται στον προθάλαμο
με την κάρτα του στη σελίδα του τετραδίου,
με την αίτηση του για εργασία τη σφραγισμένη,
με την κυριακάτικη φωτογραφία του δίπλα σε ένα δέντρο
όπου ένας έφηβος με αεροζόλ
ζωγράφησε μια καρδιά μαχαιρωμένη;
Κι αν αυτή καρδιά ήταν η σύνθεση
αυτού που θέλω να πω με τούτους τους στίχους
τους γραμμένους για τον οποιονδήποτε, ένας ποιητής μόνο
σφυρίζοντας το ποίημα του, όπως όλοι;